

ENHET
Enheten för Avtalsfrågor
HANDLÄGGARE
Linda Larsson

DATUM
2022-01-10
ERT DATUM
Ert datum

DIARIENUMMER
20210449
ER REFERENS
A2021/02328/ARM

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Remiss angående Europeiska kommissionens förslag till direktiv om förbättrade arbetsvillkor på digitala plattformar COM 2021 762

LO har i detta skede gjort en första bedömning av förslaget till direktiv om förbättrade arbetsvillkor på digitala plattformar och har valt att lämna några övergripande kommentarer på förslaget.

LO har i likhet med Kommissionen noterat problemen med den växande plattformsekonomin där oklarheten gällande arbetsvillkor för de som arbetar via digitala plattformar skapat stor frustration. Arbetsplattformar har under allt för lång tid inte tagit ett arbetsgivaransvar eller följt gällande lagar och regler eller deklarerat det arbete som sker genom plattformarna. Detta har lett till en snedvriden konkurrens och villkors- och lönedumping för dem som arbetar via dessa plattformar som ofta är falska egenföretagare. Det måste bli ordning och reda på arbetsmarknaden.

Subsidiaritet, proportionalitet och nationell kompetens

LO instämmer i att det kan finnas anledning att reglera plattformsföretag till följd av att de ofta bedriver gränsöverskridande verksamhet. Kommissionen anser att graden av ingripande begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att uppnå förslagets mål. LO anser att detta möjligen skulle kunna ifrågasättas. Detaljeringsgraden i direktivet är stor, man pekar till och med i vissa fall ut vilken myndighet som ska utöva tillsyn i vissa frågor, art. 19. Det hade varit mer rimligt att i högre utsträckning överlåta till medlemsstaterna att själva avgöra på vilket sätt det skydd som åsyftas i direktivet skulle kunna uppnås.

LO upplever att förslaget i mycket bygger på en princip där myndigheter har tillsyn över och reglerar arbetsmarknaden och inte, som i Sverige, där tillsynen sker av arbetsmarknadens parter. LO ser en utmaning i hur direktivet ska kunna översättas till svenska förhållanden så att det får så liten inverkan på vår kollektivavtalsmodell och tvistelösningsprocesser som möjligt. Här vill LO understryka vikten av att regeringen samarbetar tätt med arbetsmarknadens parter genom hela processen för att säkerställa

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA WWW.LO.SE
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

parternas fortsatta självklara roll i regleringen av den svenska arbetsmarknaden.

LO anser att det är oklart om direktivet innebär att arbetstagarbegreppets bestämning i direktivet har betydelse bara för arbetsrättsliga skyldigheter eller om det också får en effekt för tillämpningen av socialrättsliga förmåner. På några ställen i texten som åtföljer direktivet synes Kommissionen avse det. LO vill framhålla att frågan om i vilka fall sådana förmåner ska utgå eller inte är nationell kompetens och inget som ska regleras i detta direktiv. LO förutsätter att regeringen driver den linjen i de kommande förhandlingarna.

Anställningspresumtionen

Det föreslås att det ska presumeras att den som arbetar genom ett plattformsföretag är en arbetstagare. Ett antal kriterier räknas upp för när presumtionen slår till. Medlemsstaterna föreslås också behöva införa en prövningsmöjlighet för plattformar för att kunna motbevisa att det föreligger ett anställningsförhållande. Vid denna prövning ska det gälla en omvänd bevisbörda där företagen måste bevisa att de inte är arbetsgivare. Även arbetstagare ges en rätt att ifrågasätta presumtionen och göra gällande att de inte är arbetstagare.

LO anser att arbetstagarbegreppet fortsatt ska bestämmas nationellt och att det är en fråga som är viktig att beakta i det fortsatta förhandlingsarbetet. Vår modell för att bestämma vem som är arbetstagare har tjänat oss väl genom sin flexibilitet och kapacitet att ta till sig nya företeelser på arbetsmarknaden. Även om det nationella arbetstagarbegreppet inte synes påverkas direkt kommer de regler som föreslås här att få en direkt effekt på vårt arbetstagarbegrepp och tillämpningen av detta. Det innebär också, vilket är en avvikelse från den svenska arbetsrättsliga systematiken, att särregler för hur man bestämmer vem som är arbetstagare införs just för plattformsföretag. Vad det får för konsekvenser måste analyseras mer i detalj. LO anser att det är viktigt att presumtionen och de med de följande procedurerna för att fastställa anställningsförhållanden får så liten effekt på vårt nationella arbetstagarbegrepp som möjligt och för hur arbetstagarbegreppet fastställs. Fackliga organisationer måste precis som i dag ha en nyckelroll när det gäller att företräda sina medlemmar i dessa processer. Myndigheter ska inte heller ges en roll när det gäller att bestämma vem som är arbetstagare utan processen bör liksom i dag föras i domstol i ett civilrättsligt förfarande. Direktivet anger också att inte bara plattformsföretagen utan också individer ska kunna motbevisa presumtionen. LO anser att det senare kan ifrågasättas och här krävs också förtydliganden i de kommande förhandlingarna.

Regleringen av användandet av algoritmer i plattformarbete

LO välkomnar Kommissionens intention att reglera användningen av algoritmer i arbetslivet. Detta sätt att leda och fördela arbetet är vardag för många arbetare i dag i LOs medlemsförbund. Men problemet är att Kommissionen genom detta förslag särreglerar just plattformarbete. Algoritmer är en utmaning på hela arbetsmarknaden, inte bara i plattformsföretagen, och reglerna borde därför gälla generellt.

De föreslagna reglerna om insyn och samråd skapar frågor om hur dessa nya regler ska förhålla sig till de redan existerande reglerna på svensk arbetsmarknad gällande medbestämmande och samråd (exempelvis OSA och MBL) och hur de förhåller sig till att det i Sverige är facken som representerar arbetstagare. LO anser att det är viktigt att facken kan behålla sin särställning som företrädare för arbetstagarna och att regeringen i de fortsatta förhandlingarna ser till att vår kollektiva arbetsrätt påverkas i så liten utsträckning som möjligt.

Reglerna om algoritmisk management föreslås också gälla för egenföretagare. Till reglerna synes även kopplas sanktioner som tycks innebära att även egenföretagare ska skyddas från bland annat uppsägning. Detta genererar en del frågor, särskilt som Kommissionen samtidigt med detta förslag presenterat initiativet om att egenföretagare ska få förhandla kollektivt om arbetsvillkor. Det finns en risk att man genom dessa regelverk öppnar dörren för en tredje kategori. Om rättigheter ges till egenföretagare för att de anses vara i en sådan svag position i förhållande till sin uppdragsgivare finns en risk att man legitimerar att gruppen falska egenföretagare och att det i förlängningen innebär att företag i än högre grad än i dag anlitar egenföretagare i stället för att anställa personer. Blir det konsekvensen av reglerna motverkar de sitt syfte att skydda arbetstagare.

Transparens

Det föreslås att plattformsföretag måste börja deklarerar arbete i varje land där det har arbetstagare. Det föreslås också regler för plattformarna att tydligt redovisa sina villkor på sina hemsidor samt rapporterings- skyldigheter till medlemsländerna gällande exempelvis antalet anställda mm. LO har länge framfört att plattformarna måste ta ett större ansvar i att göra det tydligt med vilka regler och villkor som gäller för plattformsarbetet. (Det är också en självklarhet att plattformsföretagen börjar rapportera in uppgifter till myndigheter i likhet med andra företag som är arbetsgivare. Det kan dock ifrågasättas i vilken utsträckning som plattformsföretagen ska få utökad rapporteringsskyldighet jämfört med andra företag.

Eftersom det i Sverige är fackföreningarna som bedriver tillsyn över arbetsmarknaden är det helt nödvändigt att facken också får del av all den information som företagen lämnar till myndigheterna. Det är av största vikt att det inte införs regler om sekretess eller begränsningar som omöjliggör

detta. Det är också, som inledningsvis betonats, av största vikt att direktivets utformning och implementering säkrar vår svenska modell att reglera arbetsmarknaden. Här uppmanar LO regeringen att arbeta för att säkerställa detta.

Det är också av yttersta vikt att de myndigheter som kommer att få en ökad arbetsbörda till följd av direktivet också får utökade resurser för att på ett gott sätt kunna garantera sitt uppdrag. LO har redan tidigare framfört att Arbetsmiljöverket måste rustas för att effektivt och långsiktigt kunna möta upp dagens och morgondagens arbetsmarknad.

Direktivets genomförande

I förslaget anges att medlemsländerna får införa mer fördelaktiga rättigheter för arbetare än de som anges i direktivet. Artikelns om genomförande fastslår också att medlemsländerna kan genomföra direktivet genom arbetsmarknadens parter där dessa så önskar. Dessvärre krävs enligt den föreslagna lösningen att detta endast är möjligt om medlemsstaterna garanterar att direktivets skyddsnivå hela tiden kan upprätthållas, vilket gör möjligheten oanvändbar i det svenska systemet.

Det kan också noteras att den möjlighet att avvika från direktivet genom kollektivavtal gjorts alldeles för begränsad genom att det anges att detta kan ske endast om kollektivavtalen innehåller mer förmånliga regler än vad som anges i direktivet. Arbetsmarknadens parter möjlighet att reglera frågor i kollektivavtal kräver att avvikelser kan göras såväl till fördel som till nackdel för arbetstagarna, genom att olika villkor kan vägas mot varandra. LO anser att det vore mycket mer lämpligt om direktivet i likhet med bemanningsdirektivet 2008/104/EG möjliggjorde avvikelser under förutsättning att det övergripande skyddet för arbetstagarna som garanteras i direktivet respekteras.

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Susanna Gideonsson

Linda Larsson
Handläggare